

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

Titel rapport (rapportnr.)	Plangebied Diesterbaan 49 te Weert, gemeente Weert; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkenkend booronderzoek). RAAP-RAPPORT 3650
Soort onderzoek	Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek
Onderzoeksmeldingnr. (OM.nr)	4650123100
Omvang en aard plangebied	Het plangebied is 5 hectare, waarvan circa 1 hectare ontwikkeld zal worden; Woonerf/boerderij met stallen (noordelijk deel), akker (zuidelijk en oostelijk deel); De stallen zijn recentelijk gesloopt. De aanwezige woning zal op termijn ook gesloopt worden.
Planprocedure, reden	Bestemmingsplanwijziging in verband met de geplande bouw van een woning (met daaronder een garage), bijgebouw en aanleg van een vijver. Hiervoor zal een deel van de agrarische bestemming omgezet worden naar woonbestemming
Versie rapport	Concept, d.d. 22-11-2018
Onderzoeksbureau	RAAP regio Zuid te Weert
Auteur(s)	E. Rondags & G.R. Ellenkamp
Opdrachtgever	Dhr. en mevr. Slenders (via Arvalis)
Bevoegd gezag	Gemeente Weert
Contactpersoon namens gemeente	Dhr. drs. W. Truyen
Beoordeeld door	drs. M. van der Weele & en drs. F.P. Kortlang
Projectnr. ArchAeO	P18099
Beoordeeld d.d.	11-12-2018

Algemene indruk	Een goed rapport.
Conformiteit KNA 4.1	Het onderzoek en de rapportage zijn KNA-conform uitgevoerd.
Overige opmerkingen beoordelaar	Zie hieronder.

Kwaliteit onderzoek	§ 1.2 Administratieve gegevens: dhr. drs. W. Truyen is de contactpersoon van de gemeente Weert en
----------------------------	---

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

Opmerkingen, suggesties en aanvullingen	archeologisch adviseur gemeente Weert is ArchAeO, dhr. F.P. Kortlang. § 4.1/2 Conclusie en Advies: Hier valt door ArchAeO een kanttekening bij te plaatsen en stellen voor het onderzoek in te richten als een combinatieonderzoek. Zie het evaluatie en advies hieronder.
Conclusies onderzoeksbureau	Zie bijlage 2 onderaan dit beoordelingsformulier
Aanbevelingen onderzoeksbureau	Zie bijlage 3 onderaan dit beoordelingsformulier

Evaluatie beoordelaar (ArchAeO)	Het rapport heeft een overzichtelijke opbouw en bevat alle informatie voor een 'eigen' interpretatie en beoordeling. Gezien de landschappelijke ligging is enkel de verwachting voor vindplaatsen uit de vroege en late prehistorie (Paleolithicum t/m IJzertijd) middelhoog tot hoog. Het bureau- en booronderzoek onderzoek heeft deze verwachting bevestigd. Gezien de resultaten uit het booronderzoek, is naar oordeel van de beoordelaar de kans op het aantreffen van (behoudenswaardige) archeologische resten (met name uit de vroege en late prehistorie) aanwezig. Een nader archeologisch onderzoek, conform de aanbeveling van RAAP, kan door ArchAeO dan ook worden onderschreven. Zie bijlage 1 (links) voor het door RAAP aangegeven gebied dat nader onderzocht dient te worden. Over de door RAAP geadviseerde methode van alleen een karterend booronderzoek zijn wij een andere mening toegedaan. Op basis van het uitgevoerde vooronderzoek kan niet worden vastgesteld of in het gebied een archeologische laag aanwezig is waarin zich archeologische indicatoren bevinden. Bovendien kan op voorhand niet worden vastgesteld, noch worden aangegeven of de (te verwachten) spreiding en het aantal archeologisch indicatoren voldoende is om met een bepaald grid van karterende boringen (gericht op het opsporen van indicatoren en de verspreiding daarvan) een goed inzicht te verkrijgen van vindplaatsen. Dit geldt voor steentijdvindplaatsen, maar vooral ook voor 'sporenarcheologie'. De methode van karterend boren om inzicht te krijgen in de aan- of afwezigheid, aard en spreiding van archeologische resten en het definiëren van vindplaatsen op de Pleistocene zandgronden staat in de vakwereld zeer ter discussie en heeft de nodige kanttekeningen die ook in bijvoorbeeld de Leidraad boren worden aangegeven. Het afschrijven van een terrein op basis van het niet aantreffen van indicatoren is derhalve op zijn minst <u>risicovol</u>. Verwezen wordt naar de invuloefeningen die uitgevoerd kan worden in de module 'Prospectie-op-
--	---

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

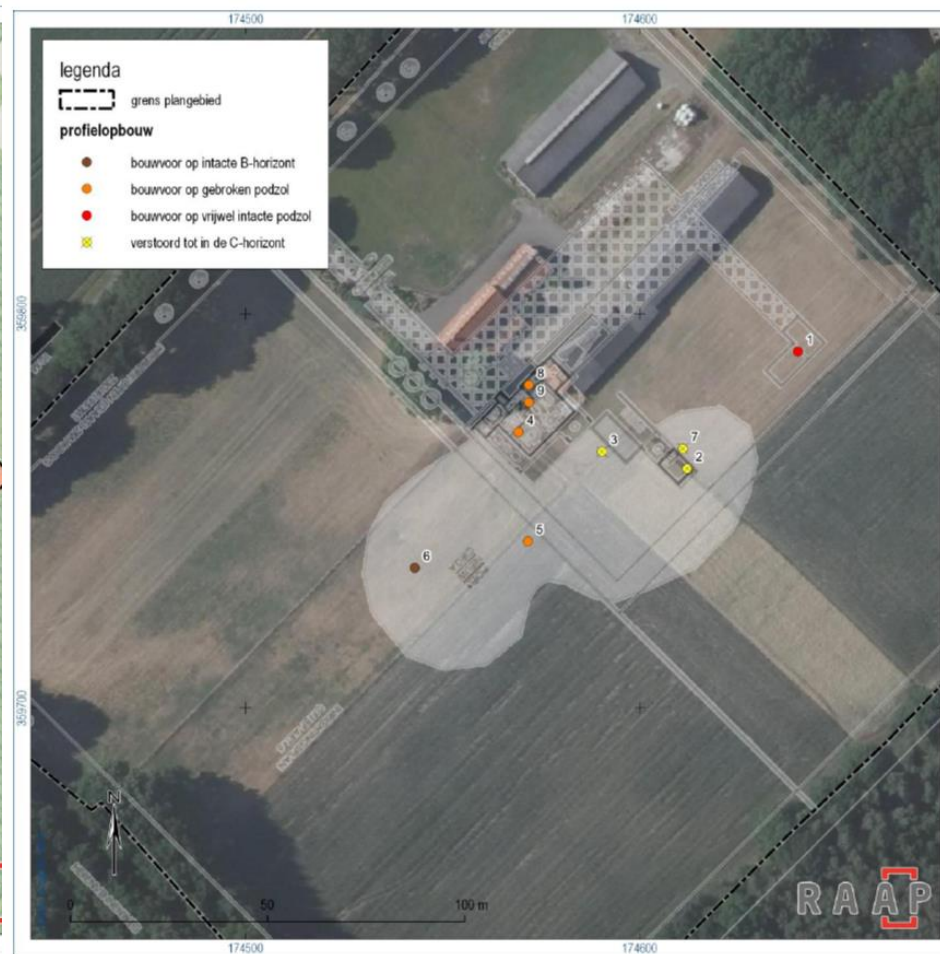
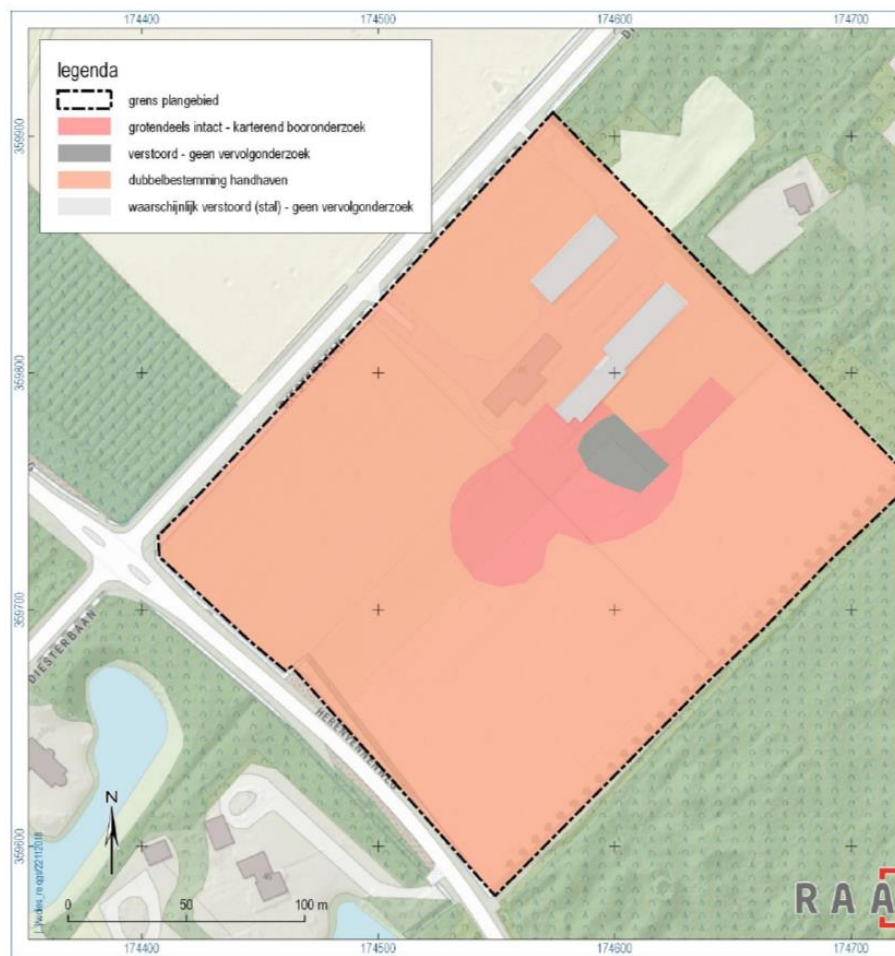
ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

	<i>maat'</i> (website Archeologie in Nederland), waar afhankelijk van de input een hele serie aan mogelijke vervolgstappen wordt weergegeven. Uit de conclusie van RAAP komt naar voren dat zowel vindplaatsen van jagers-verzamelaars (vnl. verspreide oppervlaktevondsten en mogelijk ondiepe grondsporen, als 'haardplaatsen') als van landbouwers (vnl. grondsporen) kunnen worden <u>verwacht</u>. Gezien de archeologische verwachting zal hier eerder sprake zijn van een lage vondst- en spoordichtheid.
Advies beoordelaar (ArchAeO)	Kortom: Om inzicht te verkrijgen in aard, omvang en mate van verstoring van eventuele behoudenswaardige archeologische resten binnen het plangebied, wordt de gemeente Weert geadviseerd om een gecombineerd karterend en waarderend vooronderzoek door middel van proefsleuven uit te laten voeren. Qua methodiek wordt voldoende rekening gehouden met het mogelijk aantreffen van vuursteenvindplaatsen. Een en ander dient duidelijk te zijn verwoord in archeologisch PvE, dat wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag. Methode en technieken kunnen desgewenst nog (tussentijds) nader worden afgestemd met de adviseur van de gemeente Weert. <i>Het aangepaste rapport dient ter herbeoordeling overlegd te worden. Na herbeoordeling (en goedkeuring) kan het rapport definitief gemaakt worden.</i>
Autorisatie beoordeling door senior-archeoloog	drs. Fokko P. Kortlang ArchAeO B.V., Archeologische Advisering en Ondersteuning Rapelenburglaan 9 5654 AP Eindhoven tel. 040-2519270 email: advies@archaeo.nl website: www.archaeo.nl datum: 11-12-2018

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

Bijlage 1. Weert – Diesterbaan 49. Links de afbeelding van de advieskaart; rechts de afbeelding van de boorpuntenkaart (incl. profielbouw).

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

Bijlage 2. Conclusie (overgenomen uit: Rondags/Ellenkamp 2018, 23-24.)

Bureauonderzoek

Volgens de geomorfologische kaart komen in het plangebied dekzandwelingen (westen) en landduinen (oosten) voor. De landduinen zijn ontstaan door het plaatselijk opstuiven van het aanwezige dekzand waardoor een onregelmatig reliëf ontstaat met hoger gelegen koppen met daartussen plaatselijke laagtes. Op de AHN blijkt dat het plangebied midden in een stuifzandgebied ligt, dat mogelijk is geëgaliseerd, waarschijnlijk bij de ontginning van het gebied (van heide naar bos, of bij de inrichting als woonlocatie). Op basis van de bodemkaart kunnen ter plaatse van de landduinen een duinvaaggrond verwacht worden. Onder het stuifzand, en ook ter plaatse van de dekzandwelling, wordt een veldpodzol verwacht.

In en in de directe omgeving van het plangebied zijn nog geen vindplaatsen bekend. Mogelijk heeft dit te maken met de late ontginning van het omgeving en de weinige archeologische onderzoeken die hier hebben plaats gevonden. Het historisch gebruik van het plangebied is de laatste 200 jaar erg gewijzigd. Het plangebied maakte deel uit van een heidegebied en is in de loop van de 19e eeuw ontgonnen. In elk geval was er in 1883, in het noordelijk deel aan de Diesterbaan, een boerderij aanwezig. Tegen 1950 is de bebouwing verdwenen en is het plangebied in gebruik als bos. Tegen 1954 wordt het plangebied ingericht als akker, op uitzondering van het noordelijk deel waar weer een boerderij met erf verschijnt (nog bestaande bebouwing). Deze boerderij verschijnt op ongeveer dezelfde locatie als waar de vorige 19e eeuwse boerderij heeft gestaan. De boerderij wordt omstreeks 1973 uitgebreid met enkele schuren, die inmiddels zijn gesloopt.

Binnen het plangebied kunnen op basis van het bureauonderzoek nog nederzettingsresten van jager-verzamelaars (hoge verwachting periode Laat-Paleolithicum t/m Mesolithicum, gekenmerkt door vuursteenconcentraties en ondiepe sporen) en landbouwers (middelhoge verwachting Neolithicum t/m Middeleeuwen, gekenmerkt door relatief diep ingegraven sporen) worden verwacht, mede dankzij de hoge en droge landschappelijke ligging, en binnen een gradiëntzone (overgang van laag en nat naar hoog en droog). Aangezien in het plangebied vermoedelijk stuifzand aanwezig is, is mogelijk sprake van een goede conservering van de archeologische resten. Op basis van de AHN wordt een mogelijke egalisering van het plangebied verwacht (zie figuur 2, rechts). Afhankelijk van de dikte van eventueel aanwezig stuifzand, de mate van een eventuele egalisering, en het historisch grondgebruik als akker en woonlocatie, zouden eventuele archeologische resten (gedeeltelijk) verstoord kunnen zijn. De mate van verstoring/gaafheid dient getoetst te worden bij het verkennend booronderzoek.

Verkennend booronderzoek

Alleen ter plaatse van de toekomstige inrichting werden verkennende boringen geplaatst om de bodemopbouw en de archeologische verwachting te toetsen. Het veldonderzoek heeft de resultaten van het bureauonderzoek voor een groot deel bevestigd. Zo is bijna overal een humuspodzolgrond (veld- of haarpodzols, gevormd in dekzand) aangetroffen, maar is ook vastgesteld dat deze vrijwel overal in meer of in mindere mate is verstoord, vermoedelijk als gevolg van de egalisatie vooraangaand aan de ontginning van het gebied, waardoor het oorspronkelijke reliëf is afgevlakt. Duinvaaggronden, gevormd in stuifzand, werden op de boorlocaties niet aangetroffen. Archeologische resten kunnen daarom aanwezig zijn vanaf een diepte van circa 35 cm –Mv (dikte omgezette A-horizont).

Op basis van het booronderzoek kan de verwachting op vindplaatsen van jager-verzamelaars (hoog) en landbouwers (middelhoog) bevestigd worden. De bodem in het plangebied is dermate intact dat plaatselijk (boringen 1 en 6) oppervlakkige archeologische resten (vondsten en ondiepe

BEOORDELING EN ADVIES ARCHEOLOGISCHE ONDERZOEKSRAPPORTEN

ArchAeO Archeologische Advisering en Ondersteuning

grondsporen) nog relatief intact kunnen zijn. In de boringen 4, 5, 8 en 9, is de bodem iets dieper verstoord, maar is de B-horizont nog altijd intact. Dat betekent dat diepere grondsporen in ieder geval bewaard kunnen zijn, maar mogelijk ook eventueel vondstmateriaal wat in de loop der tijd in de bodem naar beneden is gemigreerd en daarbij vaak in de verkitte B-horizont is gestagneerd. Alleen in boringen 2, 3 en 7 is de bodem dermate diep verstoord dat helemaal geen intacte archeologische resten meer te verwachten zijn.

Bijlage 3. Advies (overgenomen uit: Rondags/Ellenkamp 2018, 24-25.)

Op basis van de resultaten van het onderzoek blijkt dat in het plangebied (mogelijk) archeologische resten bedreigd worden door de voorgenomen bodemingrepen. Daarom wordt geadviseerd om de plannen zodanig aan te passen dat verstoring (dieper dan 35 cm –Mv) wordt voorkomen. Indien plaanpassing niet mogelijk is, wordt aanbevolen in het kader van de bestaande planvorming de onderstaande vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) te nemen.

Om de gespecificeerde verwachting te toetsen wordt vervolgonderzoek geadviseerd. Aangezien zowel vindplaatsen van jager-verzamelaars als van landbouwers worden verwacht, is een karterend onderzoek gezien de prospectiekenmerken de geëigende methode voor vervolgonderzoek (zie ook www.archeologieinnederland.nl/prospectie-op-maat). Daarom wordt voor de locatie van de toekomstige inrichting (uitgezonderd de verstoorde zone rondom boringen 2, 3 en 7, zie figuur 8) een karterend booronderzoek aanbevolen dat gericht is op het opsporen van vindplaatsen van jager-verzamelaars (zogenaamde “middelgrote variant”) en dat ook geschikt is om vindplaatsen van landbouwers op te sporen. Deze onderzoeksmethode omvat de volgende technieken:

- Boortype: Edelmanboor (Ø 15 cm)
- Boordichtheid en -grid: 20 boringen per hectare (20x25 grid). Het grid kan uitgezet worden ter plaatse van de toekomstige woning en de poel (groter vlak). Ter plaatse van het bijgebouw dienen – vanwege de beperkte oppervlakte – 4 boringen geplaatst te worden.
- Waarnemingsmethode: zeven van het opgeboorde sediment over een zeef met maaswijdte van 3 mm, waarna het zeefresidu visueel wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren.
- Boordiepte: tot minimaal 25 cm in de onverstoorde pleistocene C-horizont.

Het overige deel van het plangebied is niet met het verkennend booronderzoek onderzocht (valt buiten de ingrepen). Op basis van het bureauonderzoek worden echter wel archeologische resten verwacht (hoge verwachting jager-verzamelaars, en middelhoge verwachting voor landbouwers), met uitzondering van de gesloopte stallen waarvoor valt aan te nemen dat de bodem verstoord is. Ter hoogte van de huidige woning kunnen nog de resten verwacht worden van historische bebouwing uit de 2e helft 19e – 1e helft 20e eeuw, al dient rekening gehouden te worden dat deze verstoord kunnen zijn als gevolg van de bouw van een nieuwe boerderij met stallen op dezelfde locatie). Aanbevolen wordt om de dubbelbestemming archeologie te handhaven. Indien hier in de toekomst ingrepen gaan plaatsvinden, dan dient hier alsnog een veldonderzoek plaats te vinden inzicht te krijgen in de bodemgesteldheid, de mate van bodemverstoring en de diepteligging van het verwachte archeologische niveau in het plangebied, om zodoende de archeologische verwachting te toetsen.